

PRED REFERENDUMI 8. IN 9. NOVEMBRA

Volivci in volivke v Italiji bodo prihod-
njo nedeljo spet poklicani k volilnim ža-
ram, saj so bila ponovno razpisana ljudska
glasovanja ali referendumi. Prav imajo ti-
sti italijanski listi, ki ugotavljajo, da se
bodo volivci in volivke tokrat znašli v hu-
dih težavah, ker bodo morali odgovorjati
z »da« ali z »ne« na nelahka vprašanja in
vrh vsega še v volilni kabini, ki je običaj-
no slabo razsvetljena.

Za kaj pravzaprav gre? Naj najprej o-
pozorimo, da bo volivec dobil pred vsto-
pom v kabino pet glasovnic različnih barv.
Tako naj pripomnimo, da so bili referen-
dumi razpisani za odpravo nekaterih za-
konskih predpisov, od katerih se trije tiče-
jo področja jedrske energije, dva pa sod-
stva. Če bodo na referendumih prevladali
odgovori z »da«, ni seveda nikakor reče-
no, da je zadeva urejena. Vsa sporna vpra-
šanja bo treba na novo zakonsko urediti,
pri čemer bo izid referendumov le »moral-
no« obvezoval zakonodajalce, kar pomeni,
da ni izključeno, da se v prihodnosti spet
vzpostavi sedanje stanje. Toda to je seveda
le teoretično razglabljanje.

Ena izmed glasovnic, ki zadevajo jedr-
sko energijo, sprašuje, ali je volivec proti
odpravi predpisa, po katerem je za določi-
tev kraja, v katerem naj se gradijo jedr-
ske centrale, pristojen Medministrski od-
bor za gospodarsko programiranje (CIPE),
če se dogaja, da se o tem vprašanju iz ka-
kršnegakoli vzroka ne izreče pristojna d-
želna uprava. Na drugi glasovnici najdemo
vprašanje, ali je volivec za odpravo pred-
pisa, na osnovi katerega sme Ustanova
ENEL sodelovati pri gradnji jedrskih cen-
tral v tujini. Tretja glasovnica pa spraš-
je, ali je volivec za odpravo predpisa, po
katerem ima občina na ozemlju katere ob-
staja jedrska centrala, pravico do poseb-
nih stalnih finančnih podpor.

Ostali dve glasovnici se tičeta, kot smo
že omenili, področja sodstva. Ena spraš-
je, če je volivec za odpravo zakona, na o-
snovi katerega vodi preiskavo o kaznivih
dejanjih, ki jih zagrešijo ministrski pred-
sednik in posamezni ministri, posebna par-
lamentarna komisija, od katere je dejan-
sko odvisno, ali ob sklepu preiskave obto-
ženci pridejo pred ustavno sodišče ali ne.
Gre dejansko za privilegirano ravnanje, ki
velja le za ožji politični sloj, kar po mne-
nju pobudnikov referendumov ni v skladu
z ustavnim načelom, po katerem so vsi dr-
žavljeni pred zakonom enaki. Ostala gla-
sovница pa se tiče vprašanja civilne odgo-
vornosti sodnikov. Volivec je pozvan, da

dalje na 8. strani ■

Nerešena vprašanja Osimskih sporazumov

Ena temeljnih določb osimskih spora-
zumov med Italijo in Jugoslavijo je člen,
ki poudarja, da je treba dvigniti življenjs-
ko raven obmejnega prebivalstva. Osim-
ski sporazumi so gotovo koristili politične-
mu in gospodarskemu sodelovanju med
Italijo in Jugoslavijo, zlasti na obmejnem
področju, a marsikaj je še treba napraviti.

Zaradi slabe izbire lokacije je sploh
propadel predlog za prosto industrijsko
cono ter skušajo zdaj razne stranke to na-
domestiti z zakonskimi predlogi za obmej-
no področje, ki so že pred parlamentom.
Nekateri pravijo, naj bi namesto proste co-
ne uvedli posebne olajšave za posamezna
podjetja ter več skupnih naložb na obmej-
nem področju.

Pri Trgovinski zbornici v Gorici so
predstavili dokumentarno knjigo o lan-
skem sindikalnem posvetu o Osimu. Raz-
ni govorniki so v goriški Trgovinski zbor-
nici poudarili, kaj vse je treba napraviti
tako za uresničenje kot za posodobitve
osimskih sporazumov. Nerešena vprašanja
so po njihovem zlasti naslednja: gradnja
avtomobilskih cest na jugoslovanski strani
od Razdrtega do Gorice in do Trsta, grad-
nja grezničnega sistema v Novi Gorici,
gradnja jezua na Soči pri Podgori ter ne-
rešeno vprašanje statusa narodnih manjšin.

Rešitve — pravijo optimisti — so za ta
ali drug problem možne, kot se je pred
kratim pokazalo pri tarifah za jugoslo-
vanske tovornjake pri vožnji po italijan-
skem ozemlju. O vseh teh zadevah bodo
zlasti razpravljali na zasedanju mešanih

zbornic italijansko-jugoslovanske ter jugo-
slovansko-italijanske, ki bo 26. in 27. no-
vembra na velesojmu v Gorici. Posvet o
trgovinskih izmenjavah, ki utegnejo letos
preseči dve milijardi in pol dolarjev, ter
o sodelovanju tudi na drugih gospodarskih
področjih bi moral prinesiti kak koristen
zaključek, upoštevajoč tudi dejstvo, da bo
komaj nekaj dni po obisku jugoslovanskega
ministrskega predsednika v Rimu.

Glede avtomobilskih cest naj spomni-
mo, da Italija opozarja Jugoslavijo, da gre
za jugoslovansko obveznost v okviru Osi-
ma za olajšanje zvez med Vzhodom in Za-
hodom oziroma med Padsko nižino in Po-
donavjem. Jugoslavija se sicer s tem stri-
nja, zlasti Slovenija, a nima denarja.

Ni še dokončno znano, koliko denarja
bo Jugoslavija dobila z italijanskimi poso-
jili ter s sovlaganjem nekaterih italijan-
skih podjetij. Seveda mora Jugoslavija
najprej iskati denar doma.

Za najem italijanskih posojil in za so-
vlaganje italijanskih družb bo skrbela me-
šana italijansko-jugoslovanska družba »A-
dria«, ki je bila ustanovljena 13. oktobra
letos ter ima sedež v Trstu. Družba je bi-
la ustanovljena po italijanskih predpisih
zaradi lažjega sodelovanja s tujimi sovla-
gatelji. V Jugoslaviji — priznavajo jugo-
slovanski listi — bi zaradi zapletenosti po-
stopkov taka ustanovitev trajala približno
dve leti, v Italiji pa je trajala samo dva
meseca.

E. V.

nadaljevanje na 2. strani ■

Ob 70-letnici oktobrske revolucije

Prenovitvene pobude sovjetske Komu-
nistične partije so povezane z dvema ključ-
nima postavkama: z demokratizacijo na
vseh področjih stvarnega življenja in s ko-
renito gospodarsko preobnovo. Tako je med
drugim poudaril sovjetski partijski vodi-
telj Gorbačov, ko je 2. t.m. imel v Moskvi
dolg govor na skupnem zasedanju vrhov-
nega Sovjeta, plenuma centralnega partij-
skega komiteja, predsedstva zvezne vlade
in drugih ustanov. Ta govor je pomenil u-
vod v proslavo ob 70-letnici oktobrske re-
volucije. Gorbačov je del svojega govora
posvetil zgodovini Sovjetske zveze v teh
sedemdesetih letih; med drugim je Stali-
nu priznal obrambo leninističnega koncep-
ta in vlogo, ki jo je imel pri zmagi nad na-

cizmom. Ostro pa je obsodil masovne re-
presije v Stalinovem obdobju in tudi kult
osebnosti, ki ga je Stalin dopustil in pred-
pisal. Pomemben del svojega govora je so-
vjetski voditelj posvetil sedanjim proble-
mom in stališčem Sovjetske zveze in med-
narodnega komunizma. Med drugim je
poudaril, da so za vedno končali časi ko-
minterne in informbiroja; glede odnosov z
ostalimi socialističnimi državami pa je de-
jal, da enotnost ne pomeni enakosti in ize-
načevanja ter da socializem ne more imeti
samo enega modela, ki bi ga morali vsi spo-
štovati. Ob koncu je Gorbačov pozitivno
ocenil skorajšnji dogovor z Združenimi dr-
žavami o odstranitvi raket

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 8. novembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Bela in Sebastijan«; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.30 Šport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 9. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Zgodbe vandrovnice, orjunaša in narodnega revolucionarja Lipeta Kosca; 9.00 V znamenju Rdečega križa; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Potovanje proti zrelosti; 12.00 Ko mladost ni le norost; 12.30 Jezik mladih; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Dekliški zbor Devin, mešani zbor Marij Kogoj iz Trsta ter deklška skupina Vesela pomlad z Opčin; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: Presodi - razsodi!; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«, 31. nadaljevanje; 15.15 Poglejmo v mladostnikov svet; 15.40 Mi mladi: kje smo, kaj delamo, kako doživljamo; 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 10. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Nediški zvon; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Zdravilne rasline in sadni sokovi; 12.00 Naša dobra stara kuhinja; 12.30 Kulturno-politični v kuhinji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«, 32. nadaljevanje; 15.30 Kuharska potovnica; 16.00 Gastronomski kultura skozi tisočletja; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Ulrich Lauterbach: »Obisk od zunaj«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 11. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 »Bom naredu stazice« - oddaja iz Kanalske doline; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Zdravnik in pacient; 12.00 Zrcalce, zrcalce, povej!; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Naši zbori; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Od Milj do Devina; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«, 33. nadaljevanje; 15.30 V svetu knjige; 16.00 Zrcalce, zrcalce, povej!; 16.30 Ko zvezde zableščijo; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Tržaška pisma Vuka Karadžića; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ CETRTEK, 12. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Od Milj do Devina; 9.00 V znamenju Rdečega križa; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Duško Jelinčič: Odhajanje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«, 34. nadaljevanje; 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Vokalna skupina »L'homme armé« iz Firenc; 18.00 »Krvavo polje, brezmejno gorje!« Prva svetovna vojna in begunci s soške fronte; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 13. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Na goriškem valu; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Še enkrat film; 12.30 »Iz tišine glas« - pogovori z ustvarjalci; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: Po svetu z raketo; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«, 35. nadaljevanje; 15.10 V filmskem svetu; 16.00 Razmišljanja ob slovenskih ljudskih pravljicah; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 14. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Človek in okolje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Ta rozajanski glas«; 15.00 Drugi program, vodi Peter Cvelbar; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnje 5. meddeželno tekmovalje violinistov študentov v Fari ob Soči; 18.00 Pozabljeni smeh, Anton Medved: »Na ogledih«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ nadaljevanje s 1. strani

Svečanega zborovanja v Moskvi so se udeležile tudi številne tuje delegacije na ravni državnih zastopstev in strank, komunističnih in tudi drugih. Teh delegacij je bilo skupno 136 iz 119 držav z vsega sveta. Voditelji teh odposlanstev so se zvrstili pred mikrofoni ter izrekli pozdrave in čestitke, vsak v slogu svojih odnosov do velesile in njenih ideoloških konceptov. Med govorniki so bili tudi nikaragujski predsednik Ortega, romunski voditelj Ceausescu, afganistanski partijski poglavar Nadjibullah in številni drugi.

Zvezo komunistov Jugoslavije je v Mo-

skvi zastopal predsednik predsedstva centralnega komiteja Boško Krunic, ki je med drugim spomnil, da se je oktobrske revolucije leta 1917 aktivno udeležilo tudi okrog 30 tisoč mož s kasnejšega jugoslovanskega državnega ozemlja.

Spregovoril je tudi glavni tajnik italijanske komunistične partije, Alessandro Natta. V svojem govoru se je spomnil Enrica Berlinguerja, ki je bil z iste tribune pred desetimi leti označil demokracijo za vesoljno vrednoto. Natta se je zavzel za načela pluralizma in je kritiziral stare doktrine iz obdobja kominterne in kominforma.

Jugoslovanski bencin spet cenejši za tujce

Že dobra dva tedna na jugoslovanskem obmejnem področju z Italijo pri raznih bencinskih črpalkah zmanjkuje bencina. Delno prihaja manj količin na obmejno področje zaradi problematike petroleja in dolarja na svetovnih tržiščih, delno pa je velik naval italijanskih kupcev v Jugoslavijo.

Pri novogoriškem »Petrolu« so povedali, da so zadnjih 14 dni dobivali manj kot tretjino prejšnjih količin superbencina. Namesto 10 cistern s približno 27.000 litri, le tri cisterne dnevno. V naslednjih dneh pa bo baje bencina na Goriškem dovolj, kljub povečanemu prometu za praznike. Uspelo jim je dobiti 13 cistern.

Naval italijanskih kupcev bencina se menda v prihodnjih dneh ne zmanjšal, ker se je 1. novembra jugoslovanski bencin za tujce, ki ga kupujejo s turističnimi boni, spet pocenil. Cena bonov v tuji valuti, za katere velja 5-odstotni popust, se s padanjem vrednosti dinarja nenehno zmanjšuje. Oktobra so morali pri »Petrolu« trikrat spremeniti ceno. Od 1. do 16. oktobra je liter super-bencina stal 664 lir, do 27. oktobra 641 lir, do 31. oktobra 615 lir in od novembra dalje 606 lir. V Italiji pa super bencin brez bonov stane 1.350 lir liter.

Na obalno-kraškem območju pa je tik ob meji kar 15 jugoslovanskih bencinskih črpalk, pri katerih so lani prodali okrog 70 milijonov litrov bencina. Na vseh 60 črpalkah podjetja »Istra-benz« pa so prodali kar 138 milijonov litrov. Za turistične bone so lani prodali bencina za devet milijard, 750 milijonov dinarjev. Sodijo, da je 80 odstotkov kupcev z boni s Tržaškega.

S tem stanjem po eni strani v Jugoslaviji niso preveč zadovoljni jugoslovanski potrošniki, na italijanski strani pa niso

zadovoljni bencinarji. S Tržaškega baje dve tretjini avtomobilistov kupujeta bencin v Jugoslaviji. Leta 1985 so tržaški bencinarji prodali še 40,63 milijona litrov bencina in lani samo 32 milijonov in pol ter se padec nadaljuje. V primerjavi z drugimi italijanskimi kraji imajo črpalke v Trstu znatno manjši promet in seveda tudi manjši dobiček. V zadnjih letih se je število črpalk na Tržaškem zmanjšalo od 135 na 87. Računajo, da bi moralo okrog 100 tisoč tržaških vozil porabiti letno okrog sto milijonov litrov bencina, a tržaški bencinarji prodajo manj kot tretjino te količine.

—o—

PO INCIDENTIH V FRANKFURTU

Zahodnonemška javnost je še vedno pod silnim vtisom hudih incidentov dne 2. t.m. v Frankfurtu, ko so zamaskirani neznanci ubili dva policaja v neposredni bližini mestnega letališča. Tam so se začele protestne demonstracije na šesto obletnico policijskega posega proti skupinam, ki so se tedaj zoperstavljale gradnji dodatne pristajalne steze na letališču. Zadnje nasilno dejanje se je pripetilo v okviru pravcate zasede, v kateri so oboroženi neznanci pričakali policijske oddelke.

Izvedenci so medtem ugotovili, da sta bila oba policaja ubita s strelnim orožjem kalibra številka 9. Zvezni pravosodni minister Engelhard je najostreje obsodil nasilno dejanje, ki v taki obliki nima primere v vsej povojni zgodovini Zahodne Nemčije. Župan mesta Frankfurt pa je napovedal stroge ukrepe proti zlikovcem, ki jih mrzlično iščejo.

Nerešena vprašanja Osimskih...

■ nadaljevanje s 1. strani

V terminskem planu o gradnji avtocest v Sloveniji je zapisano, da bi morali z gradnjo osimskih cest začeti že letošnje jesen. Verjetno bodo gradbinci začeli z deli prihodnjo pomlad.

Zvezna vlada še ni določila, kako bodo v Jugoslaviji zbirali dinarski delež denar-

ja za gradnjo, ki je pogoj za pridobitev tujih posojil, a je republiški komite za promet in zveze Slovenije poslal v Beograd pobudo in predlog za sprejem zakona o zagotovitvi denarja za gradnjo teh avtomobilskih cest. Predvsem gre za dohodke od bencina, bodisi pri domači potrošnji bodisi pri izvoznih stimulacijah.

Ob letošnjem 63. svetovnem dnevu varčevanja

Ob 63. svetovnem dnevu varčevanja — praznovali smo ga 31. oktobra — gospodarski komentatorji zagotavljajo, da ima prebivalstvo v Italiji rekordno težnjo po varčevanju ne glede na potres, ki je zadnje dni prizadel Wall Street ter druge velike borze, v številni italijanske.

S tem pa še ni rečeno, da se miselnost italijanskih varčevalcev v zadnjem letu ni spremenila. Pred enim letom je doseglo višek zanimanje za borzo ter za investicijske fonde ter je dokaj ljudi tudi zaslužilo.

V zadnjem času pa se je pričelo vračanje h klasičnim bančnim pologom ter banke v Italiji upravljajo varčevalno maso, ki presega milijon milijard lir. Hranilne knjižice in tekoči računi so spet bolj aktualni, vsaj za nekaj časa, dokler se ljudje ne oddahnejo pri špekulacijskem lovu na denar ter razmislijo, kakšna pota bo kazalo ubrati v bodočnosti. Potres na borzi je tako nekoliko postavil ob stran razne operacije, kot so SWAPS, options, futures.

Čas za premislek spravlja v luč tudi osnovno dejstvo, da je varčevanje dvojnega tipa: prvi tip samo ščiti kapital proti inflaciji, a ne prinaša večjih dohodkov (na primer zlato), drugi tip pa ne ščiti neposredno kapitala, a riziko prinaša večje dohodke.

Med prvi tip spadajo tudi vinkulirani pologi ter nakupi vrednostnih papirjev z dolгим rokom zapadlosti, celo do sedem let. V drugi tip pa prištevamo riziko investicije ter razne atipične vrednostne papirje. Seveda je že širokim krogom znano, kako so borzne operacije lahko nevarne: lahko se dosti zasluži, a lahko se tudi dosti izgubi. Za preprostega varčevalca je zaradi tega nevarno, če se spušča na neznane poti.

Državni vrednostni papirji, kot so zakladni boni BOT ter CCT, so še vedno precej varno zatočišče malih varčevalcev.

Povratek ljudi k bančnim okencem je delno posledica dviga bančnih obresti, a še bolj so vzrok nove operacije, takoimenovane parabančne operacije, katere nudijo kreditni zavodi. Takšne operacije so na primer leasing in factoring, nepremičninski papirji ali varčevanje za nakup stanovanja. Široka vrata se odpirajo tudi za takoimenovane integracijske fonde, ki naj bi vsem zagotovili višje pokojnine.

Vsekakor je varčevanje podlaga narodnega gospodarstva ter ga tudi italijanska vlada na vse načine spodbuja s prizadevanji, da pomaga rešiti tudi vprašanje državnih dolgov.

Naj zaključimo z besedami klasičnega ekonomista Adama Smitha. Varčnost — pravi Smith — ne pa industrija je direktni vzrok povečanja kapitala. Po drugi strani

—O—
dalje na 8. strani ■

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Gostovanje SNG - Drama iz Ljubljane

BERTOLT BRECHT

MALOMEŠČANSKA SVATBA

režija Edvard Miler

v soboto, 7. novembra ob 20.30 — Abonma red B - Fin E

v nedeljo, 8. novembra ob 16.00 — Abonma red C in G

v ponedeljek, 16. novembra ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici

v torek, 17. novembra ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici

Avtomobilska cesta Trst - Reka

Iz Zagreba poročajo, da so baje napravili odločilen korak naprej za gradnjo avtomobilske ceste, ki bo vezala Trst in Reko. Ta važni sporazum o sodelovanju sta podpisali jugoslovanska družba za razvoj »Ingra« ter italijanska gospodarska skupina »Ligresti«. Bila sta dva sestavka: prvi v Zagrebu in drugi v Santa Margherita Ligure. Pri podpisu sporazuma je vodil jugoslovansko odposlanstvo predsednik Hrvatske Marković, katerega je spremljal veleposlanik v Rimu Skataretiko, italijansko odposlantsvo pa je vodil inženir Salvatore Ligresti. S tem se za italijanska podjetja odpirajo tudi nove delovne možnosti na podlagi plodnejšega sodelovanja z Jugoslavijo.

»Ingra« in »Ligresti« sta sklenila ustanoviti mešano družbo, ki bo takoj pričela proučevati gradnjo avtomobilske ceste Trst - Reka, nadalje turistično sodelovanje ter tudi kooperacijo Italije in Jugoslavije v drugih državah. Končno je predviden razvoj jugoslovanskih jadranskih luk, katere upravlja jugoslovanski Adriatic Club.

Kako, da so se Hrvati obrnili prav na skupino »Ligresti«? »Ligresti« je ena največjih podjetniških skupin v Italiji ter cenijo njeno imetje na 2.000 milijard lir.

Sporazum med Hrvatsko in to italijansko skupino utegne koristiti ne samo Trstu in Reki, marveč celotnemu obmejnemu področju med Italijo in Jugoslavijo.

—O—

MOJSOV ZAKLJUČIL OBISK NA KUBI

Jugoslovanski predsednik Lazar Mojsov je končal svoj pomembni uradni obisk na Kubi. S Fidelom Kastrom in drugimi kubanskimi voditelji se je pogovarjal o dvostranskih odnosih in o glavnih mednarodnih problemih, posebej še o problemu zadolžitve držav v razvoju. Po njegovem prepričanju je rešitev tega problema pogoj za nadaljnji razmah gospodarskega in splošnega razvoja. Mojsov je med svojim potovanjem po Latinski Ameriki obiskal poleg Kube tudi Argentino, Peru in Mehiko.

Nove možnosti sodelovanja v Srednji Evropi: primer Alpe - Jadran

Od 5. do 8. novembra se bo v Bostonu (ZDA), v hotelu Park Plaza odvijala 19. redna konvencija Ameriškega združenja za napredek slovenskih študij (American Association for the Advancement of Slavic Studies, AAASS), v katerem je včlanjena tudi skupina Združenje za slovenske študije (Society for Slovene Studies), pri kateri sodelujejo mnogi slovenski profesorji in znanstveniki, ki delujejo na ameriških in evropskih univerzah.

Kongres se bo odvijal po razdelkih (panels). V preliminarjem programu je bilo najavljenih približno 150 različnih razdelkov na posamezne znanstvene in študijske teme. Na vsakem razdelku je najavljen vodja razdelka (chair) in trije glavni referati (papers), ki jih imajo razni specialisti posameznih študijskih področij. Prisotna pa sta še dva pomožna referata ali razpravljalca (discussants), ki predložene teme kritično obdelata in poglobita.

Združenje za slovenske študije je za letošnji kongres AAASS med drugim predlagalo tudi razdelek, ki naj bi obravnaval tematiko Alpe - Jadran. Zamisel je vodstvo kongresa sprejelo in jo postavilo na program letošnjega Bostonskega srečanja. Potekalo bo dne 8. novembra od 10. do 12. ure pod naslovom: Nove možnosti sodelovanja v Srednji Evropi: primer Alpe - Jadran (New Possibilities of Cooperation in Central Europe: The Case of Alpe-Adria). Vodil ga bo prof. Aleš Lokar z videmske univerze, referate pa bodo imeli: prof. Andrej Moritsch z dunajske univerze, ki bo spregovoril na temo »Zgodovinske stalnice v političnem, družbenem in gospodarskem sodelovanju znotraj območja Alpe - Jadran« (Historical Constants in the Political, Social, and Economic Cooperation within the Alpe-Adria Area), prof. Giacomo Borruso, dekan tržaške gospodarske fakultete, ki bo razvil temo o »Trenutnih težnjah gospodarskega sodelovanja in razvoja na območju Alpe-Jadran« (Actual Trends of Economic Cooperation and Development in the Alpe-Adria Area) ter dr. Silvo Devetak, direktor Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, ki bo predaval na temo »Alpe-Jadran kot večnarodnostno območje (Alpe-Adria as a Multinational Area)«.

S kritičnimi posegi bosta v diskusijo posegla prof. Peter Vodopivec, zgodovinar z univerze v Ljubljani, in prof. Emidij Susič, družboslovec z univerze v Trstu.

To bo verjetno prva predstavitev zamisli o delovni skupnosti Alpe - Jadran v širši mednarodni javnosti na znanstvenem nivoju, kar bo vsekakor pripomoglo k bolj natančni konceptualizaciji te zamisli, njeni kritični obdelavi in razvoju predlogov ter nadaljnjih zamisli za njeno bodočo praktično uveljavitev, kar bi bilo velikega pomena za nadaljnji gospodarski in družbeni napredek celotnega srednjeevropskega območja.

**Beri - širi - podpiraj
"NOVI LIST"**

Kulturna manifestacija »Istra«

Slovensko kulturno društvo Slavec iz Ricmanj in Loga in Kulturno-prosvetno društvo »Jadran Dekani« sta že večkrat skupno priredili zanimive kulturne prireditve. V počastitev 105. obletnice ustanovitve pevskega zbora v Ricmanjih in 75. obletnice smrti Ivana Benka, ustanovitelja »Čitalnice« v Dekanih, sta društvi dali pobudo za kulturno manifestacijo »Istra«, ki se bo začela v soboto, 7. t.m., ob 20. uri, v galeriji Babne hiše v Ricmanjih, kjer bodo odprli likovno razstavo Toma Vrana, začela pa se bo tudi IX. Razstava in pokušnja novih vin. Na večeru bo sodeloval ženski pevski zbor »Jadran« iz Dekanov. Naslednjega dne, v nedeljo, 8. novembra, bo ob 17. uri v Gledališču »F. Prešeren« v Boljuncu prireditev, na kateri bodo nastopili: mešani pevski zbor »Slavec« iz Ricmanj, obalni oktet iz Izole, pesnik Edelman Jurinčič, zbor »Primorsko« iz Mačkolj in mešani pevski zbor srednjih šol iz Kopra, glasbena skupina »Istria nova«, oktet »Škofije«, zbor »Slovenec« iz Borštnika in mešani pevski zbor »Obala« iz Kopra.

V Kulturnem domu v Dekanih pa se bo ta pobuda začela v soboto, 14. t.m., ob 20. uri. Tudi v tem primeru bodo najprej odprli likovno razstavo. Svoja dela bo razstavljal Demetrijski Cej, na večeru pa bo sodeloval mešani pevski zbor »Slavec« iz Ricmanj. V nedeljo, 15. popoldne, pa bo v Dekanih kulturna prireditev. Nastopil bo ženski zbor Jadran iz Dekanov, moški zbor »Venturini« iz Domja, pesnik Aleksij Pregarc, mešani zbor upokojencev iz Kopra, moški zbor »V. Vodnik« iz Doline, glasbena skupina iz Pridvora, zbor »Tomos« iz Kopra, mešani pevski zbor društva Mačkolje in moški pevski zbor »Ciril Kosmač« iz Kopra.

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO V TRSTU razpisuje

letno študijsko štipendijo v počastitev pokojnega gospoda Mihaela Flajbana.

Štipendija bo znašala 2.000.000 lir letno in bo trajala za vso redno študijsko dobo, v kolikor bo koristnik zadostil pogojem pravilnika. Štipendija je namenjena slovenskim zamejskim visokošolcem, ki se bodo vpisali na tržaško ali videmsko univerzo v akademskem letu 1987-88.

Izjemoma bo štipendija lahko podeljena tudi visokošolcem, ki že obiskujejo višje letnike univerze.

Rok za predložitev prošnje z vso dokumentacijo zapade 30. novembra 1987.

Za podrobnejša pojasnila o pravilniku naj se zainteresirani javijo na sedežu SDD v Trstu, ul. Machiavelli 22, II. nadstropje, tel. 65612, vsako sredo od 16. do 18. ure.

KVADRATI MARJANA KRAVOSA

Marjan Kravos je priznan likovnik in scenograf ne le na Tržaškem, kjer je doma, ampak tudi v vseslovenskem prostoru, saj je eden najaktivnejših umetnikov mlajše generacije pri nas. Neutrudno išče in ustvarja. Zadnje čase poveča svoje umetniško ustvarjanje geometričnemu liku — kvadratu, ki s svojo občečloveško simboliko in povednostjo gotovo nudi veliko izraznih možnosti. Od 5. do 18. novembra si bomo lahko ogledali nove stvaritve Marjana Kravosa v Galeriji Tržaške knjižarne.

S seje pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti v Trstu

V sredo, 21. oktobra, je v Trstu zasedal pokrajinski svet Ssk, ki ga je vodil dr. Drago Legiša. Dnevni red je predvideval tajnikovo poročilo in diskusijo.

Tajnik Harej je najprej govoril o položaju na tržaški občini, kjer KD in PSI zahtevata odstop odbora z županom vred. Ssk je tak odstop zahtevala že pri poletnem preverjanju. Ker do tega ni prišlo, je potegnila svojega predstavnika iz odbora. Nato se je dotaknil shoda istrskih beguncev, ki ni imel odmeva, ki so ga pričakovali, in tudi nacionalistični skrajneži niso mogli uresničiti svojih namer. Hudo pa nas je prizadel pamflet v katalogu na razstavi v palači Costanzi, ki ponižuje in sramoti slovenski narod. Prof. Harej je tudi obsodil uporabo ali točneje neuporabo slovenščine pri sicer hvalevredni pobudi, ki zadeva cesto terana, pri kateri sta sodelova-

li pokrajinska uprava in SDGZ. Dotaknil se je problema slovenske sociopsihopedagoške službe, ki je zlasti pomanjkljiva, kar zadeva socialne službe za slovenske otroke.

Ker mnogi člani pokrajinskega sveta niso v deželnem vodstvu, je omenil še nekaj problemov, ki sodijo v pristojnost tega. Sem spada odlok predsednika republike, ki predvideva posebne doklade za uslužbenke, ki svoje delo opravljajo v jeziku različnem od italijanskega, priprave novega osnutka Ssk za zaščito slovenske manjšine, črtanje v novem finančnem zakonu postavke za potrebe slovenske narodne skupnosti v Italiji; o referendumih da je stališče precej jasno, sicer se bo zadevna problematika poglobila na ponedeljkovem večeru, ki sta ga, 26. 10., sklicala krožek Virgil Šček in Društvo slovenskih izobražencev.

nadaljevanje na 8. strani ■

Gostovanje Jugoslovenskega dramskega pozorišča v Trstu

Ko je po nastopu na letošnjem novosadskem Sterinijem pozorju SSG iz Trsta gostovalo v Beogradu s Cankarjevo farso »Za narodov blagor«, še ni bilo znano, da bo komedija Jovana Sterije Popovića izbrana za najboljšo predstavo. Tedaj tudi še ni bil programiran datum Vukovih dni v Trstu, kljub temu pa se je ravnatelj naše gledališke hiše Miroslav Košuta že domenil za gostovanje Jugoslovenskega dramskega pozorišča iz Beograda pri nas za konec oktobra, tik pred njihovim nastopom na Borštnikovem srečanju v Mariboru.

Naključje je hotelo, da se je gostovanje beograjskih gledališnikov vključilo v sklop tržaških proslav ob 200-letnici rojstva Vuka Karadžića. Bila je to dobra izbira tudi zato, ker smo lahko tudi pri nas v turek prejšnjega tedna gledali »Rodoljube«, torej najboljšo letošnjo jugoslovansko predstavo.

Kljub jezikovnim težavam je tržaška publika zavzeto spremljala dogajanje na odru, se s ploskanjem pri odprtem odru vključila v scenško domiselno, režijsko izpopolnjeno in igralsko

dovršeno predstavo. Čeprav je delo nastalo v polovici prejšnjega stoletja, se mu leta v režiji Dejana Mijaća nikakor ne poznajo, še posebej, ker je osrednji problem vedno aktualen. Dogaja se namreč v Vojvodini za časa menjave oblasti med Madžari in Srbi, dogodkom pa se prilagajajo rodoljubi, ki se ustijo s svojo narodno pripadnostjo, vendar so jo ob prvi sapici nasprotnega vetriča pripravljali izdati, zamenjati srbsko kokardo z madžarsko in obratno.

Predstavo v Kulturnem domu sta si poleg številnih uglednih gostov ogledala tudi srbski minister za kulturo Branislav Milošević in rektor tržaške univerze Paolo Fusaroli.

Ravnatelj Jugoslovenskega dramskega pozorišča si je z režiserjem Mijaćem ogledal magnetoskopski posnetek Nušićeve komedije »Sumljiva oseba«, s katero je naše gledališče odprlo letošnjo sezono. Jovanovićevo postavitev jima je bila tako všeč, da sta predstavo predlagala za prihodnje Sterijino pozorje.

Saša Rudolf

Zaključil se je »Vukov teden«

V Kulturnem domu v Trstu je bila v petek, 30. 10., še ena iz niza prireditev, s katerimi so se tržaške kulturne institucije spomnile velikega srbskega prosvetitelja Vuka Stefanovića Karadžića ob dvestoletnici njegovega rojstva. »Vukov teden«, kot bi ga lahko imenovali, je v Trstu potekal na ravni simpozijev ter koncertnih in gledaliških prireditev, pri tem pa so sodelovali: tržaško vseučilišče, Slovensko stalno gledališče, Glasbena Matica ter Narodna in študijska knjižnica. Tako se je Trst, s prevladujočim deležem slovenskih ustanov, spomnil velikega Srba, ki se je bil v svojem življenju nekaj časa zaustavil tudi v našem mestu.

Prireditve v Kulturnem domu je v glasbi in pesniški besedi podala bogastvo srbske ljudske pesmi, ki jo je Vuk Karadžić z zapisovanjem ne

le rešil pozabe, marveč jo tudi pokazal Evropi na prehodu iz razsvetljenstva v romantiko. Poslušali smo izbor lirskih in še zlasti epskih pesmi, in ob njih zaslutili njihovo kohezijsko moč pri ohranjanju srbske narodne identitete v obdobjih turškega jarma. Pogostno obujanje kosovske bitke, zgodovinsko usodne za Srbijo, je publiki nudilo celó osvetlitev za boljše razumevanje sodobnega dogajanja na omenjenem področju. Pevski delež je prispeval dekliski ansambel »Rukovet« ob spremljavi starih glasbil, recitacije pa so doživeto podali Bogdana Bratuž v slovenščini, Rale Damjanović v srbsčini in Raniero Brumini v italijanščini. Zamisel za to prireditev je imel Jože Pirjevec, režijo je oskrbel Marko Sosič, za zelo sugestivno sceno pa je poskrbel Klavdij Palčič. Občinstvo ni bilo številno. Škoda.

PROSTOR MLADIH

Skavtsko delovanje na Goriškem

Z novim šolskim letom 1987/88, se je tudi na Goriškem začelo skavtsko delovanje. Uradno se je skavtska aktivnost pričela z občnim zborom, ki je bil dne 4. oktobra na Lokvah, kjer je bil začetan letni program delovanja in kjer so bili uradno imenovani voditelji SZSO-SGS.

Organizacija stopa v novo skavtsko leto z namenom, da obogati mladino, ki je že znotraj nje, in tisto, ki se bo letos prvič srečala s tem gibanjem, da globlje spozna vrednote slovenstva in zamejstva, krščanstva, življenja v naravi in današnjo družbo. Se kako koristno je to gibanje, ko je danes nevarnost odtujitve od narave in zdrave družbe tako velika. Naša organizacija nudi možnost vključevanja mladini od osnovne šole, tja do univerze z enkratnim odkrivanjem čara gorskih tur, taborjenja v naravi, spoznavanja naših skritih krajev, poglobitve v krščanski nauk in ovrednotenja mlade slovensko-zamejske zavesti.

Letošnji program SZSO-SGS vključuje duhovne vaje, skupni izlet SZSO-SGS, SZSO-TS na sneg, Dan spomina na rojstvo ustanovitelja svetovne skavtske organizacije Baden-Powella, športno srečanje SZSO-SGS, SZSO-TS in SKS v Gorici, jurjevanje z obljubo in prestopom novincev, kresovanje in ob koncu sezone dvotedenski tabor.

Poleg navedenih srečanj pa so še enotedenski sestanki volčičev in veveric (osnovna šola), izvidnikov in vodnic (nižja srednja šola) in novincev roverjev in popotnic (višja srednja šola in univerzitetni študentje) skupaj z voditelji organizacije.

Vse potrebne informacije lahko starši in mladina dobijo v Katoliškem domu v Gorici na dan sobote od 15. do 16. ure, v Sovodnjah ob Soči pri Mirjam Černic (tel. 882249) in v Doberdobi pri Katerini Ferletič (tel. 78053).

Julijan Čaudek

Izšli so »REZIJANSKI MLINI«

V soboto, 24. oktobra, je bila v Vidmu, v veliki dvorani tehnične šole »Malignani« predstavitev knjige »I Molini della Val Resia«, pod pokroviteljstvom videmske »Società Filologica Friulana«. Knjigo je spisal Rezijan Antonio Longhino, izdal pa jo je rezijanski kulturni krožek »Rosajanska Dolina«.

Avtor v njej opisuje mlinarsko obrt v Reziji; svoje pisanje, ki je zgodovinski in etnografski prikaz te starodavne obrti, podpira s podatki iz ustnega izročila, videmskega katastra in drugih virov. V delu navaja slovenska ledinska imena in imena mlinarjev, imena, velikost in razporeditev prostorov v mlinih ter lego le-teh in njih delovanje. Poleg tega navaja tudi imena sestavnih delov mlinkega mehanizma in orodje, ki so ga obrtniki uporabljali pri delu in pri vzdrževanju oziroma popravilih; vse to v domači rezijanščini in v italijanščini. Tako nam pisec n.pr. pove, da je v kraju Zamlin »na velika rōa tās mlyom«; da je bil v Osoānah lastnik mlinar Giovanni Chinese, po domače Hāšper; da se mlinskemu kamnu po domače reče »pec ta mlinarska«, ajdi pa »jejda«.

Končno pisec opiše še domače jedi, n. pr. mučnik, huotrabe, itd.

Po predstavitvi je zaplesala še rezijanska folklorna skupina, ki je žela izreden uspeh, še posebno s plesom »Lipa ma Marica«.

Razveseljivo je dejstvo, da je do objave prišlo, še posebej pa, da je bilo v Vidmu slišati slovensko (rezijansko) besedo in pa da so v dvorani javno priznali, da so Rezijani Slovenci.

M. R.

VEČER POSVEČEN HIMALAJI

V sredo, 4. t.m., je ženski pevski zbor iz Laškega priredil v župnijski dvorani v Romjanu zanimiv večer, posvečen goram. Časnikar in planinec Duško Jelinčič, član Slovenskega planinskega društva iz Trsta, je prisotnim predstavil čudovito, a istočasno strašno himalajsko gorovje. Z diapozitivi je namreč prikazal podvig slovenske odprave na 8047 m visoko goro Broad Peak, ki jo je bil osvojil v navezi z drugimi člani odprave. Duško Jelinčič je tako postal prvi deželni alpinist, ki se je povzpel na osemtisočak.

Prvi nedeljski koncert K. Z. Rodolfo Lipizer

Kulturno združenje »Rodolfo Lipizer« je 25. oktobra priredilo prvi »nedeljski koncert«. V goriškem Avditoriju je nastopil pianist Giovanni Umberto Battel. Začel je z dvema Scarlattijevima »Sonatama«, sledila jima je izvedba »Sonate v Es molu« Clementija, nato pa je predstavil moderno - sodobni program, ki ga žal le redkokdo in redkokdaj izvaja. Verjetno je tega kriva prevelika tehnična težavnost modernih skladb. Vpliva pa tudi okus občinstva, ki je še vse preveč navezano na klasični repertoar. Vendar tokrat ni bilo tako, saj je visoka kvaliteta Battellovih izvedb navdušila prisotne.

Zlasti je izstopala ekspresivna neposrednost »Kanončne sonatine« Luigija Dallapiccole, ki jo smatrajo za stičišče slovanskega, nemškega in latinskega pojmovanja muzikalčnosti. Globoki tonalni efekti in ekspresivnost so se pojavili še pri izvedbi Respighijevega »Preludija št. 3« in v motivih »Petruške« Igorja Stravinskega, ki so izredno zahtevni in težavni. Izven programa pa je zbranemu občinstvu zaigral še »Studiji št. 5 in 6« F. Chopina.

Koncert je pianist ponovil za šole v ponedeljek, 26. oktobra. Vodilo k poslušanju sta prispevali prof. Chiara Biedig in Gabriella Brumat.

Kaj je novega v Zalivu?

Eden izmed pogojev za konec vojne med Iranom in Irakom je vezan tudi na sporne meje med obema državama. O tem piše neki list v Združenih Arabskih Emiratih in dodaja s tem nove glasove o težavnem poskusu za pomiritev na Srednjem Vzhodu. Zadnji tak poskus je bil poziv glavnega tajnika Združenih narodov Bagdadu in Teheranu, naj prenehata s sovražnostmi in naj vsekakor do konca oktobra sporočita svoja stališča Združenim narodom. Odgovora sta prišla, a sta še tajna. Te dni so se razširili glasovi, da je Iran baje nekoliko popustil v svoji togosti in da se zato odpira vsaj blebda možnost za kako postopno pomiritev. Prej navedeni časopisni vir se nanaša na sporno ozemlje ob izlivu mejne reke Šat El Arab. Tisti mejni spor je bil eden izmed povodov za vojno med Iranom in Irakom, ki je izbruhnila pred sedmimi leti. Iran zahteva sedaj baje tudi ureditev tega problema, potem ko še dalje vztraja pri že znanih dveh zahtevah, da je treba namreč nedvoumno ugotoviti krivca za izbruh vojne, in da mora Irak plačati odškodnino za vsa razdejavanja. Že omenjeni list piše tudi, da Sovjetska zveza pritiska na nekatere arabske države, naj bi zahtevale ustanovitev mednarodnega mirovnega zbora za pomiritev na območju Perzijskega zaliva. Te mednarodne sile naj bi zamenjale vojna ladjevja za hodnih sil, ki so zdaj v Perzijskem zalivu.

Vodstvo KP Kitajske pomlajeno

Novi glavni tajnik kitajske komunistične partije je 69-letni ministrski predsednik Zhao Ziyang. Izvoljen je bil na prvem zasedanju novega centralnega komiteja, ki je bil prenovljen ob koncu 13. partijskega kongresa v Pekingu. Zhao, ki je že napovedal odstop z mesta ministrskega predsednika, je že imel tiskovno konferenco, na kateri se je zbralo veliko tujih časnikarjev.

Na uvodu je poudaril, da se bo pri svojem bodočem delu stalno posvetoval z Deng Xiaopingom, ki da je po politični modrosti neprekosljiv. S tem je zelo poudaril, da ostaja priletni kitajski voditelj kljub umiku še dalje idejni zastavonoša kitajske politike. Da je to res, potrjuje tudi dejstvo, da so se morale na tem kongresu z vodilnih mest umakniti nekatere vidne osebnosti, ki so nasprotovale preosnovam priletnega voditelja. Zhao Ziyang je naglasil, da je najvidnejši rezultat partijskega kongresa v tem, da je bila potrjena politična linija zadnjih devetih let. Na ta način — je pristavil — bo mogoče s to linijo nadaljevati v organizacijski, politični in ideološki smeri, glavni cilj pa je dobiti celotne kitajske skupnosti. Med pogovorom s časnikarji je Zhao tudi dejal, da se Kitajci zelo zanimajo za preosnove, ki jih v Sovjetski zvezi izvaja Gorbačov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

O slovenski državnosti...

V slovenski upravno-politični zgodovini vlada zmeda. Pravzaprav si o državnosti Slovencev odgovorni vse doslej niso upali izreči jasne besede in so slovensko samobitnost postavljali zgolj na temelj kulture. To je bilo nekako še najbolj varno, in zdi se, da je tako še danes. Tako nam upr. Tine Hribar v svojem članku »Slovenski narod in slovenska državnost«, ki je izšel v tako sporni številki 57 Nove revije, spet postavlja samobitnost Slovencev v prvi vrsti na samostojen jezik, zatrjuje:

...Po Trubarju je slovenski jezik omogočil slovenskemu človeku neposreden stik z Bogom, za Prešerna in Cankarja je bil slovenski jezik izraz in priča slovenske samobitnosti (samostojnosti in ustvarjalnosti), Kocbeku se materinski jezik kaže kot najintimnejša resnica (narava) naroda, kot utelešenje domačijske usode, danes pa — ne da bi izgubil vse navedene razsežnosti — ima dodatno poslanstvo: zastopati Slovence kot neposrednega državljanca sveta.

Vse to, kar zadeva Trubarja, Prešerna in Cankarja, je lahko res. In ne le to, kje pa so slovenski slikarji, glasbeniki, znanstveniki in strokovnjaki in vsi drugi, ki jim je bila slovenska zavest glavna spodbuda pri njihovem delu? Nadalje slovenska vojska, ki se je uspešno bojevala že v času Karantanije proti Obrom in Bavarci, nato proti Madžarom in končno Turkom; proti tem slednjim celih dvesto let! Pa slovenski kmečki človek s svojim gospodarstvom, župani in srenjami, skozi dolga stoletja srednjega veka!

Pri vsem tem pa je gotovo ključ do slovenske državnosti obstoj samostojne slovenske kneževine Karantanije in ohranitev njene državno-pravne strukture. Gre za vprašanje, ki ga tudi pisci prodornih člankov v omenjeni številki Nove revije niso znali načenjati.

Problem je pravzaprav že star in že davno potisnjen z dnevnega reda. Toda če nam zgodovinske knjige še vedno ponavljajo, da so bili Slovenci podložni Obrom in z njih pomočjo na-

selili Vzhodne Alpe, za kar ni niti najmanjšega dokaza v zgodovinskih virih, potem je treba začeti razpravo o slovenski državnosti pri tem, da se takšne trditve začne razčisti. Slovenci-Karantanci so bili že od vsega začetka, kar jih omenja zgodovina, povsem samostojni. Od leta 595, ko langobardski zgodovinar Pavel Diakon omenja njih deželo kot »Sclaborum provincia«; kot leta 631, pridruženi zveznemu kraljestvu Sama kot »Winedorum marca« in potem 745, ko so se obrnili na Bavarce za pomoč proti Obrom, priznali nadoblast frankovskega kralja Pipina Mlajšega, kar je tisti čas pomenilo pristanek na pokristijanjenje.

Protifrankovski upor kneza Ljudevita iz Slavonije, kateremu so se pridružili Kranjci in del Karantancev (spodnje Štajersko), in frankovski povračilni ukrepi niso zrušili državne sestave Karantanije. Znani vir Conversio, ki nam poroča o takratni Karantaniji, navaja samo, da so za knezi slovenskega rodu, imenovani Pribislav, Semika, Stojmar in Edgar, zavladali vojvode Bavarci po imenu Helmvin, Albar in Pabo. Prav nič o kakšni nasilni odstranitvi karantanskega kneza (vojvode) in plemstva, ki se protifrankovskega upora niti ni udeležilo.

Navedba vojvod Bavarcev (duces Bagoarii) pa postane v slovenskih zgodovinskih knjigah kar oznaka »grofje Bavarci« (gl. B. Grafenauer, Zgodovina sloven. naroda II, druga izdaja, Lj. 1965, str. 5), kar je nekaj povsem drugega, zakaj vojvoda je vladar, grof pa kraljev uradnik. Če bi v Karantaniji res zavladali tedaj grofje, potem nam Conversio ne bi navajala vojvod.

Kljub temu, da nas navedba »habere in comitatum« spominja na grofovsko upravo, ki je bila izročena omenjenim bavarskim vojvodam v Karantaniji, pa nam kasnejša zgodovina priča, da je bila vojvodina ohranjena. In sicer kot slovenska dežela ali država, z lastno vojsko in lastnim grbom. Odkod sicer to, da se je ohranilo slovensko ustoličevanje vojvod vse do 15. stol.

dalje na 8. strani ■

O zadnji številki revije »2000«

Pred dnevi je prišla v Trst nova, dvojna številka revije »2000«, ki je, kot piše na platnicah, časnik za mišljenje, umetnost, kulturna in religiozna vprašanja. Priznati je treba, da ta številka takoj popolnoma prevzame slehernega bralca, ker je njena vsebina ne samo aktualna, temveč tudi zelo zanimiva in na marsikaterem mestu tudi zgodovinsko pomembna.

Eseje in razprave so napisali Anton Terstenjak, Jože Bajzek, Denis Poniž in Mladen Aleksander Švarc. Zastopan je tudi pokojni Edvard Kocbek z esejem »Dialektika besede«.

O »slovenskem narodnem vprašanju danes« pišejo Milan Štante, Vlado Habjan, Andrej Roth in Peter Kovačič Persin, ki je tudi glavni in odgovorni urednik revije.

Pod zaglavjem »Sodobna misel« sta zastopana znani nemški teolog Romano Guardini in Slovenec Vili Stegù. Pri leposlovju sodelujejo Jožef Krojč, Pavle Zidar in Ivan Mrak.

Za boljše poznavanje dogodkov znotraj slovenskega katoliškega tabora med obema svetovnimi vojnami v takratni Sloveniji je zelo pomemben sestavek, katerega avtor je Milan Zver. Naslov njegove študije je »Pojmovanje demokracije v slovenski katoliški misli med vojnami«. Pomemben in silno zanimiv je tudi pogovor, ki ga je imel Pavel Bratina s slovenskim krščanskim socializmom, filmskim delavcem in publicistom Vitkom Muskom. Vitko Musek je doma s Štajerskega in je obiskoval gimnazijo na Ptuj ter bil sošolec našega dolgoletnega sodelavca, zdaj žal že pokojnega Franca Jeze. Musek je bil skupno z Jezom med ustanovitelji Mladinske osvobodilne fronte v Ljubljani in med organizatorji partizanskega gibanja na ljubljanski univerzi takoj po italijanski okupaciji. V pogovoru z Bratinom Musek zelo odkrito razglablja o medvojnih dogodkih ter načinja tudi nekatera vprašanja, ki so bila do zdaj na Slovenskem »tabu«.

Pod zaglavjem »Zapisi in ocene« najdemo sestavke Viktorja Blažiča, Tonija Murna, Jožeta Kocipra, Pavla Bratine, Karla Schlöglja in Tomaža Toporišiča. Viktor Blažič piše o liku svojevrstnega slovenskega komunističnega voditelja Franceta Klopčiča, Toni Muren obravnava zadnjo številko Glasa Korotana in v tej zvezi zlasti študijo z naslovom »Vojvodski stol«, ki jo je napisal dr. Jožko Šavli iz Gorice. Jože Kociper obravnava razmerje med neplodnostjo in moralnimi normami, Pavel Bratina je avtor dveh sestavkov. Prvi ima naslov »Zgovorna tišina izziv osebi in družbi«, drugi pa »Dvopolnost človekove rasti«. Karl Schlögel objavlja pogovor s sovjetskim emigrantom Leonidom Pljuščem, aktivistom za svobodo in pravico, medtem ko je Tomaž Toporišič avtor sestavka z naslovom »Razpoke Marka Uršiča«. Ta je namreč avtor romana z naslovom »Razprava«, ki je tudi njegov prvenec.

Gre vsekakor za revijo, ki jo prebereš v dušku, kar pomeni, da bralca prevzame in je ne more odložiti, dokler ne pride do zadnje strani. Ta številka revije »2000« vsekakor zasluži pozornost tudi bralcev v našem zamejstvu.

—O—

DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAŽENCEV V TRSTU

V ponedeljek, 9. novembra, bo **Lelja Rehar** predstavila etnografsko monografijo Dušana Jakomina »Škedenjska krušarica«. Začetek ob 20.30.

Izšla je nova, dvojna številka revije Most

Ze pred nekaj tedni je iz tiskarne prišla nova, dvojna številka revije »Most«, katere uredniški odbor sestavljajo Aleš Lokar, Jolka Milič, Gino Brazzoduro in Vladimir Vremec, ki je tudi odgovorni urednik. Tudi ta številka je takorekoč vsa dvojezična, kar pomeni, da so sestavki objavljeni v slovenskem in italijanskem jeziku.

Na začetku revija objavlja tri eseje izpod peresa Marjana Rožanca, Franceta Bučarja in Tarasa Kermaunerja. Marjan Rožanc je svoj esej napisal ob predavanju, ki ga je imel v letošnjem marcu v Peterlinovi dvorani v Trstu. Naslov eseja je: »Slovenski model naroda in Jugoslavijska«. »O koreninah sedanje krize« je naslov eseja, ki ga je napisal France Bučar.

Tretji objavljeni esej je izpod peresa Tarasa Kermaunerja. Gre za predavanje z naslovom: »O različnih literarnih pristopih k medvojnemu času«, ki ga je avtor imel v letošnjem januarju v Peterlinovi dvorani v Trstu na pobudo Društva slovenskih izobražencev in Kulturnega združenja Most. Revija nato predstavlja tri koroške

pesnike. Ti so Janko Messner, Valentin Polanšek in Janko Ferk. Za italijanski prevod njihovih pesmi je poskrbela Jolka Milič. Alenka Goljevšček objavlja sestavek oziroma študijo z naslovom »Vrednostni sistem v slovenskih ljudskih pravljicah«. Za italijanski prevod je poskrbela Licinia Roth Pahor.

Revija dalje objavlja tri zapiske iz dnevnika Marjana Rožanca. Vsi zapiski so iz leta 1985. Gino Brazzoduro objavlja esej, v katerem skuša italijanskemu bralcu predstaviti slovensko literaturo med Trstom in Ljubljano na začetku 20. stoletja. Revija objavlja besedilo eseja le v italijanskem izvirniku, ker da je slovenski prevod že izšel v Primorskih srečanjih. Gino Brazzoduro dalje objavlja esej z naslovom »Tržaška prikazen«. Esaj je objavljen tako v izvirniku kot v slovenskem prevodu.

Revija Most je na prodaj v slovenskih knjigarnah v Trstu in Gorici. Cena zadnje številke znaša 5.000 lir, medtem ko znaša letna naročnina 10.000 lir.

Sodobno kmetijstvo

Sadni vrt pred zimo

Kdor namerava precepljati sadna drevesa, ki mu ne ustrezajo zaradi slabe rodnosti ali sorte, mora že v januarju narezati cepiče. Režemo jih z dobrih in zdravih sadnih dreves in to sredi zimskega mirovanja. Debeli naj bodo kot svinčnik in imeti morajo dobro razvite brste. To mora biti enoletni poganjek z lesnimi brsti, ki je rasel v zunanjem delu krošnje in je dovolj dozrel, kar spoznamo po dobro razvitem vrtnem brstu.

Cepiče povežimo v snopiče in označimo z imenom sorte. Povezane hranimo do polovice zakopane v vlažno mivko.

Drevesa, ki jih nameravamo precepiti, pripravimo na to že zdaj. Vse najpomembnejše veje, tudi vrh, zelo skrajšamo. Pri tem že zdaj obrežimo drevo tako, da oblikujemo pravilno krošnjo. Da pritisk sokov v vstavljen cepič spomladi ne bi bil premočan, pustimo nekatere tanjše veje. Te bodo začele takoj rasti in bodo tako pomagale celiti nastale rane.

Ce še nismo porezali grmov ribeza, opravimo to sedaj. Ti grmi namreč začno zelo zgodaj brsteti. Odstranimo vse starejše izrojene veje. Ločimo jih po tem, da so obraščene s šibkimi enoletnimi poganjki, ki dajo slab in neakovosten pridelek.

Poleg izrojenih vej izrežemo tudi pregošče enoletne poganjke, ki rastejo iz tal, pri tem pa upoštevamo pravilno razporeditev vej in obliko grma. V nasadih pregledamo in popravimo oporo. Vse dotrajane kole zamenjamo z novimi. Impregniramo jim vsaj tisti del, ki pride v zemljo. Zrahljamo in obnovimo vezi, s katerimi so drevesa privezana k opori, ter odstranimo tiste vezi, s katerimi smo v prejšnjem letu upognili stranske veje, ki so zdaj že čvrsto v zaželenem položaju.

Z. T.

Iz naše preteklosti

DVE IZJAVI

Že večkrat smo imeli priliko pokazati, kako v italijanski javnosti ni enotnega mnenja o postopanju z nami kot z narodno manjšino. Naj navedemo danes v dokaz te naše trditve izjave dveh odličnih javnih delavcev, ki se po svojem položaju morata baviti z narodno-manjšinskim vprašanjem.

Politični tajnik naše pokrajine inž. Caccese je imel pred dnevi v Gorici predavanje o »obmejni šoli«. Po ostri kritiki šole, učiteljev in duhovnikov v prejšnjih letih, pride predavatelj na sedanjo ljudsko šolo in pravi (posnemamo po »Piccolu« z dne 24. VI.):

»Prvi korak k izboljšanju je bil storjen z upeljavo italijanščine kot učnega jezika. Toda ta odredba ni rodila zaželenih uspehov, ker se ni vzporedno s tem poskrbelo, da bi se tujerodni protiitalijanski učitelji zamenjali z italijanskimi fašistovskimi učitelji. Velike so sicer težkoče, ki ovirajo izvedbo te naloge, toda gotovo je, da se lahko postopa z večjo odločnostjo in se tako zadeva privede do končne rešitve.

V majhnem tujerodnem otroku »Baili«, ki poje domoljubne pesmi in steza roko v rimski pozdrav, lahko že vidimo bodočega udanega in zvestega Italijana, kakor so se pokazali zveste in udane beneški Slovenci, ki so v veliki osvobodilni vojni doprinesli toliko čudovitih dokazov discipline in junaštva. Toda ti člani »Baili«, morajo biti vzgojevani od učiteljev, ki so v resnici Italijani in fašisti. Treba je izločiti iz šole vse protifašistovske učitelje, ki zlorablajo zaupanje vršijo v deviški duši otroka uničevalno in nevarno delo, tako da smo dolžni nastopiti odločno in

brez šibkosti, da ne izdamo naše revolucije, ki se neprestano razvija.«

Nato razpravlja govornik o verouku v šoli. V teh deželah, kjer je vera globoko ukoreninjena v vesti ljudi, združuje vera obe plemeni v enem čustvu in zato more izvrstno služiti, da se ustvari tisto notranje razumevanje, ki je predpogoj vsakega asimilacijskega postopanja. Govornik si ne zakriva nevarnosti, ki jih prinaša sedanji način verskega pouka ter da ne bi globlje razpravljali o tem delikatnem vprašanju, napove samo, da bo oblastvu predložil načrt, kako naj se ta nevarnost odstrani.

Profesor Gallavresi, zastopnik Italije pri zborovanju Svetovnega združenja družtev za Zvezo Narodov je pri tej priliki v Berlinu izjavil (glej naše tozadevno poročilo v »Straži« od 15. junija):

»Kar se tiče naše slovanske manjšine, katere zastopnik poslanec dr. Besednjak sedi poleg mene, poudarjam, da bomo naše razmere sami med sabo prijateljsko uredili. Tako upam in to je v interesu slovanske manjšine same.«

Nekoliko pozneje je profesor Gallavresi napram posl. dr. Besednjaku ponovno izrekel upanje, da ne bo treba debatirati v oktobru o slovanski manjšini, ker se moramo do tedaj sporazumeti.

Kakšno je naše stališče? Mi se pridružujemo naziranjju prof. Gallavresija, ker smo vedno in povsod zastopali načelo prijateljskega sporazuma med narodno večino in manjšino, kajti le iskren, pravičen sporazum tvori podlago za mirno in plodno sožitje. Tako sožitje je pa tudi državna potreba in državna korist.

Goriška straža, 1. julija 1927

Jack London KRALJ ALKOHOL

40

Vračam se prek posestva. Mračni se in roparske živali so na potu. Opazujem bedno žaloigro življenja, ki se napaja od življenja. Tu ni pravosti. Samo v človeku je pravost, ki uravnava življenje. Toda vse to sem vedel že prej, v trudnih dneh svoje dolge bolezni. To so bile večje resnice, ki sem se jih tako uspešno učil pozabiti, resnice, ki so bile tako resne, da sem se jih branil vzeti za resne in sem se igral z njimi nežno, o, tako nežno kot s spečimi psi v ozadju zavesti, ki jih nisem hotel buditi. Samo dotaknil sem se jih in jih pustil ležati. Bil sem premoder, prebrisano moder, da bi jih budil. Sedaj jih bela logika, hočeš nočeš budi namesto mene, zakaj bela logika, srčna nad vse, se vseh poštasti podzemskih sanj ne boji.

In zvonec za k večerji zapoje na pravkar do dna izpraznjeni kozarec. Rogaje se kralju Alkoholu grem, da se pridružim gostom pri mizi, z resnim obrazom se razgovarjam o najnovejših časopisih in abotnostih, ki se gode po svetu ter ženem vsak

šaljiv domislek in vsak dovtipen odgovor v razgovoru skozi vse stopnje paradoksa in prikritega zasmeha. In kadar se volja obrne, je najlažje in najkrasnejše razvedrilo, poigravati se s častitimi in strahopetnimi meščanskimi maliki, smejati in rogati se plahutajočim bogovom-duhovom in razuzdanostim in neumnostim modrosti.

In ko je večer pri kraju in smo si voščili lahko noč, se vrnem skozi svoj s knjigami založeni brlog do svoje spalnice in do sebe in do nore modrosti kralja Alkohola, ki me, neužugana, ni zapustila.

Moji alkoholni spomini se nagibajo h koncu. Lahko rečem, kakor lahko reče vsak krepak in močan pivec, da je to, kar me je ohranilo še danes živega na tem planetu, samo moja nezaslužena sreča — sreča, da imam take prsi in ramena in tak život. Smelo lahko rečem, da veliko odstotkov mladeničev v razvojni dobi od petnajstega do sedemnajstega leta ne bi moglo preživeti takega silnega pitja, kakor sem ga jaz prenesel med petnajstim in sedemnaj-

stim letom; da veliko odstotkov možakov ne bi moglo uničiti toliko alkohola, kakor sem ga jaz v svoji moški dobi, in ostati pri življenju, da bi lahko pripovedovalo o tem. Ostal sem živ ne po kaki osebnih zaslugi, temveč ker nimam stroja pijanca in ker sem imel nenavadno odporen organizem zoper vsa razdejanja kralja Alkohola. In ker sem ostal živ, sem opazoval, kako so drugi, ki niso bili tako srečni, mrli drug za drugim na vsej dolgi žalostni poti.

Z velikim uspehom smo izvedli ukrepe, da se arzenik in strihnin in bacili legarja in jetike ne valjajo okrog in nam ugonablajo otroke. Ravnajte s kraljem Alkoholom na isti način. Storite mu konec. Ne dajte mu, da bi se povsod valjal in nam pod oblastveno in zakonito zaščito ugrabljaj mladino. Ne pišem ne o alkoholikih niti za alkoholike, temveč za našo mladino, za one, ki nimajo nič drugega kakor strast do pustolovščin in prirojeno duševnost, družabne moške nagibe, ki jih je naša barbarska civilizacija popolnoma popačila in jih na vseh vogalih pita s strupom. Za zdrave, normalne fante, ki so se že rodili ali se še rode, zanje pišem.

Prav iz tega razloga, bolj kot iz vsakega drugega in bolj vneto kot vsakdo dru-

— Dragi moj Mihec, jest sm se nave-
ličau touč ta zgún. Ke nimam neč od te-
ga. Tista plača pej, kej češ, je sama mižer-
ja. Jest sm se odloču, de bom jegrau na
nogometne stave. Uni dan sm brau, de so
ani dobili kej jest znam koliko meljonov.

— Jn kej misleš, de boš dobu tudi ti?
Dragi moj, malokašen kej dobi; vsi pej
špendavajo vsaki teden dnar za škedino.
Kej ni bulše, če tiste soude špendaš u ošta-
riji? Jemaš vsaj kej od tega.

S SEJE POKRAJINSKEGA SVETA Ssk V TRSTU

■ nadaljevanje s 4. strani

O položaju v Kraški gorski skupnosti
sta govorila Tul in Lokar, o tistem v Kra-
jevni zdravstveni enoti Brežigar, o stališču
slovenskih šolnikov do volitev v krajevne
in pokrajinske šolske svete Mamolo, o no-
vem osnutku za celovito zaščito Slovencev
v Italiji Jevnikar.

Sledila je razprava, ki je zadevala pred-
vsem javno uporabo slovenskega jezika,
krizo na tržaški občini, kjer je Ssk še ved-
no v večini, slovensko psihopedagoško
službo, otroške vrtce in jasli, zaradi česar
bo v kratkem sklicana šolska komisija,
položaj v Kraški gorski skupnosti in v
Krajevni zdravstveni enoti.

— Tvoje govorenje je pametno jn ni
pametno. Je že res, de malokašen kej do-
bi, ma kašen, ke jema srečo, pej dobi. Ma
tisti ke ne jegra, prou gvišno ne bo dobu
nikdar neč. Za jemet kej, je treba tudi kej
riščirat. Jn jest jemam pr jegri tudi no-
malo sreče. Anbot sm jest na eni veselici
dobu na tombolo an pršut.

— Ma Jakec, kej tisto praveš! Boš
špendavau dnar za škedine, se boš marsi-
česa odrekeu jn boš jemu še bol mižerjo,
ku jo vre jemaš.

— Ja, ja Mihec. Pej če bom dobu an
kep meljonov?

— Še slabše, Jakec moj!

— Kaku — »še slabše«?

— Zatu ke če boš res kej dobu (ma ne
boš), bo vsa žlahta skočila nate, de moreš
temi jn unmi kej pomagat, pole boš jemu
opravka ses financu. Boš živu u večnem
strahi, de te ne okradejo jn če boš jemu
res dosti, boš postou kašen akcionist jn boš
jegrau na borzi. Tu viš bo gorjé.

— Pej zakej?

— Ma kej nisi slišau, kašen hudič je
biu uni dan, ke je padu dolar jn so ble vse
borze u krizi. So rekli črni ponedeljek. Jn
vsi akcionisti jn bogataši so bli ku zmot-
jeni. Ani so nečko umrli od infarkta, drugi
so se, posebno u Ameriki, nečko počli od
jeze jn žalosti. Jn ti, ke jemaš švoh srce ...

O SLOVENSKI DRŽAVNOSTI ...

■ nadaljevanje s 6. strani

in da se deželni stanovi koroški še v 16. stol.
sklicujejo na poseben položaj Koroške-Karanta-
nije, zato ker je v primeri z nemškimi vojvodi-
nami drugačna, slovenska dežela? In seveda tudi
ohranitev karantanske družbene organizacije:
vsenarodne večje (državnega zbora), starodavnih
županov, vaške srednje itd., kljub uveljavitvi
fevdalnega reda, oziroma vzporedno z njim? Pa
sklicavanje na slovensko pravo (institutio Scla-
venica). Pa tožbe proti novemu vojvodi edino v
slovenskem jeziku, ko je sedel na vojvodskem
stolu. In še toliko drugega.

Slovenska državnost gotovo ne temelji v prvi
vrsti na slovenskem jeziku, temveč na karantan-
skem državnopravnem izročilu. To so dejstva, s
katerimi slovenska javnost doslej še ni bila na
široko seznanjena, niti s prodornimi članki v to-
liko sporni številki Nove revije.

š.

Mene poslušej, Jakec moj, jn ne stoj je-
grat na totokalčo. Je bol zdravo ne jemet
neč jn taku nimaš tolko skrbi.

— Ma znaš, jest be vselih ...

— Ben, če si glih češ kej pomagat ti,
ke nimaš nobenga meštirja: dense u po-
litiko.

— Kaku? Jest? U politiko?

— Kepej. Sej ti ni treba neč znat jn
bol ku si zabiti, lepše shajaš. Se zna, ne za
vrh, ma taku pr sredi. An drugi bot ti bom
povedau, kaku se moreš ravnat, ke zdej ni
več prostora.

—o—

Pred referendumi...

■ nadaljevanje s 1. strani

se izreče, ali je za to, da se odpravijo tisti
predpisi, po katerih so sodniki dejansko
varni pred sodnim preganjanjem, četudi
pri svojem delu zagrešijo velike napake,
četudi obtoženca krivično obsodijo.

Že iz tega, kar smo kratko navedli, iz-
haja, da se bodo volivci in volivke znašli v
nedeljo, 8. t.m., (volišča bodo odprta tudi
v ponedeljek, 9. t.m. do 14. ure) v precejš-
nji zagati, saj gre za težka in hkrati koč-
ljiva ter zapletena vprašanja, za ureditev
katerih sta gotovo primernejši zakonodaj-
ni zbornici, ki imata v demokratično ureje-
ni državi in družbi ne samo pravico, tem-
več tudi dolžnost, da opravljata svoje delo
tako, kot je v skladu s splošnimi koristmi
družbe. Naj na koncu še omenimo, da je
udeležba pri ljudskih glasovanjih neodtuj-
ljiva državljanska pravica, ne pa dolžnost,
tako da obstaja razlika v primerjavi z dr-
žavnozborskimi volitvami.

OB LETOŠNJEM SVETOVNEM DNEVU VARČEVANJA

■ nadaljevanje s 3. strani

ni industrija nudi predmet, katerega varč-
nost zbira. Vendar naj industrija že dose-
že karkoli, se kapital kljub temu ne bi
nikoli povečal, če varčevalci ne bi varče-
vali in akumulirali.

E. V.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na
sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni
urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart.
Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

gi, sem jezdil v Dolino meseca precej do-
bre volje in glasoval za enako volilno pra-
vico moških in žensk. Glasoval sem, da bi
tudi ženske glasovale, ker sem vedel, da
bodo one, žene in matere našega plemena,
s svojim glasovanjem pregnale kralja Al-
kohola s sveta in ga pognale v zgodovinsko
ropotarnico naših starih šeg iz divjaških
časov. Ako se komu zdi, da vzklikam ta-
ko, ker sem bil prizadet, ga prosim, naj
pomni, da sem bil res močno poškodovan,
da pa nasprotujem misli, da bi kdo mojih
in vaših sinov ali hčera trpel podobno
škodo.

Ženske so prave nositeljice plemena.
Moški so zapravljalci, pustolovci in igralci
in nazadnje so ženske tiste, ki jih rešijo.
Približno prvi kemični poskus človekov je
bil, da je naredil alkohol, in od takrat pa
do danes ga je proizvajal rod za rodom in
pil. In ni ga bilo dneva, da bi ženske mo-

škemu alkohola ne štele v zlo, dasi niso
imele nikdar moči, da bi svojo nejevoljo u-
veljavile. Tisti trenutek, ko bodo ženske
v kaki srenji dobile volilno pravico, bo pr-
vo, kar bodo storile, da bodo zaprle krčme.
Možje bi sami od sebe še v tisoč rodovih
ne zaprli krčem. To je prav tako, kakor če
bi od žrtv morfija pričakoval, da bodo s
postavo prepovedali prodajo morfija.

Ženske to vedo. Plačale so v potu in v
solzah že nepreračunljivo ceno za to, da so
možje uživali svoj alkohol. Vedno skrbne
za rod bodo sklenile postaviti za otroke fan-
tov, ki se bodo šele rodili; in za otroke de-
klet tudi, kajti te morajo biti matere, žene
in sestre teh fantov.

In prav lahko pojde. Edini, ki jim bo to
na škodo, bodo pijanci in pivci iz navade
enega samega rodu. Jaz sem eden tistih in
svečano zagotavljam na podlagi dolgotraj-
nih zvez s kraljem Alkoholom, da mi ne

bo posebno hudo pustiti pitje, ko nihče
drug ne bo pil in ne bo nobene pijače mo-
goče dobiti. Po drugi strani pa je pretežna
večina mladih moških tako normalno neal-
koholična, da ne bodo nikdar pogrešali al-
kohola, ker ne bodo imeli dostopa do nje-
ga. Krčmo bodo poznali samo iz zgodovine
in bodo mislili, da je bila krčma neka čud-
na stara šega kakor bikoborbe in sežiganje
čarovnic.

H koncu lahko rečem, da si želim, da
bi bili moji pradedje pregnali kralja Al-
kohola, preden sem prišel na svet. Obža-
lujem, da kralj Alkohol uspeva povsod v
ustroju sedanje človeške družbe, v kateri
sem se rodil, sicer se ne bi bil seznanil z
njim, ki sem se dolgo vežbal v njegovi to-
varišiji in stežka ukrotil njegovo noro
modrost.

Konec